

Milieu- en duurzaamheidsbeleid

Het Laar

2025-2026

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Context	3
2.1.	Wettelijke verplichtingen.....	3
2.2.	Green Deal Zorg 3.0.	3
2.3.	Green Deal zorg regio Hart van Brabant.....	4
2.4.	Milieuthermometer Zorgsector	4
3.	Beleidsambities.....	4
3.1.	Meer inzet op gezondheidsbevordering.....	4
	Voeding.....	5
	Beweging en leefstijl.....	5
3.2.	Het vergroten van kennis en bewustwording over duurzaam handelen	5
	Duurzaamheid in opleidingsaanbod en werkprocessen.....	5
	Communicatie gericht op bewustwording en gedragsverandering	5
3.3.	Reductie van CO2-uitstoot.....	5
	Verduurzamen vastgoed.....	6
	Verduurzamen werkgerelateerde vervoersbewegingen.....	6
3.4.	Circulair werken	7
	Terugdringen restafval	7
	Beperken grondstoffengebruik / inkoop	7
3.5.	Verminderen van milieubelasting vanuit medicatie(gebruik)	8
4.	Organisatiestructuur.....	9
4.1.	Taken en verantwoordelijkheden	9
4.2.	Greenteam	9
5.	Werkwijze	10
6.	Kwaliteitsborging	12
	Audit keurmerk Milieuthermometer Zorg (MPZ)	12
	Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED).....	13
	Beleidsplan.....	13
	Milieubarometer.....	13
	Tertiaalverantwoording	13
	Inkoopverantwoording	13
	Omgevingsdienst Midden-West Brabant	13
7.	Bijlagen / begrippen / achtergrondinformatie	13

1. Inleiding

De sector draagt veel goeds bij aan de gezondheid, maar heeft ook impact op het milieu. In Nederland is de zorgsector verantwoordelijk voor ongeveer 7% van de nationale CO₂-footprint. Daarnaast is 4% van het afval en 13% van het grondstoffengebruik (metalen en mineralen) toe te schrijven aan de zorg.

Het Laar vindt het belangrijk een bijdrage te leveren aan een meer duurzame toekomst. Daarom is duurzaamheid binnen Het Laar reeds verankerd in diverse facetten van de bedrijfsvoering. Met onze inspanningen hebben we de afgelopen jaren al mooie resultaten weten te bewerkstelligen, zoals een CO₂-reductie van ruim 22% over de periode 2021-2023 door energetische vastgoedverbeteringen en aandacht voor duurzaamheid bij de inkoop van nieuwe producten en diensten.

Duurzaamheid vraagt om blijvende aandacht en inbedding binnen de gehele organisatie. Nu het vigerende Milieu- en duurzaamheidsbeleid 2024 ten einde loopt, is behoefte aan een nieuw Milieu- en duurzaamheidsbeleid. In dit Milieu- en duurzaamheidsbeleid stelt Het Laar doelen om vervuiling van bodem, lucht en water te verminderen, CO₂-uitstoot te reduceren en afval en grondstoffenverbruik te beperken. Hierbij kiest Het Laar voor een middellange termijn focus van 2 jaar (2025-2026). Op basis van dit Milieu- en duurzaamheidsbeleid zullen in jaarplannen de jaarlijkse acties ter invulling van de beleidsambities worden weergegeven.

2. Context

2.1. Wettelijke verplichtingen

Niet alleen is Het Laar gemotiveerd bij te dragen aan een betere toekomst voor mens en milieu, ook onze belanghouders vragen dit van ons. Zo worden wettelijk gezien steeds hogere eisen gesteld aan de duurzaamheid van bedrijfsvoering. Ook zorgkantoren en zorgverzekeraars hebben bij het inkopen van zorg steeds meer aandacht voor duurzaamheid. Zij stellen gezamenlijk [duurzaamheidsvereisten](#) in het zorginkoopbeleid 2025 voor de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). Zorgkantoren en Zorgverzekeraars vragen aan alle zorgaanbieders

- zich te committeren aan de doelen van de Green Deal Zorg 3.0. door aantoonbaar en uitlegbaar aan de slag gaat met deze doelen.
- duurzaamheid op te nemen in de organisatiestrategie
- een CO₂-routekaart te hebben voor de gehele vastgoedportefeuille
- een mobiliteitsplan te hebben opgesteld
- over duurzaamheid te rapporteren in het jaarverslag
- gegevens aan te leveren welke zorgkantoren en zorgverzekeraars nodig hebben t.b.v. de CSRD¹

2.2. Green Deal Zorg 3.0.

Op 4 november 2022 is de landelijke Green Deal Zorg 3.0. 'Samen werken aan duurzame zorg' van start gegaan. Hierin hebben overheden, brancheorganisaties, instituten en individuele zorginstellingen afspraken gemaakt om milieuvervuiling te verminderen en ervoor te zorgen dat de zorg ook op lange termijn goed is voor de mensen, de planeet en de welvaart.

Naast blijvende aandacht voor het klimaat en het verminderen van CO₂-uitstoot, is in deze nieuwe Green Deal Duurzame Zorg 3.0. meer aandacht voor gezondheidsbevordering, preventie en het vergroten van bewustwording en kennis over de impact van zorg op het klimaat en andersom. Ook zijn doelstellingen uit de Green Deal 3.0. wat concreter en ambitieuzer geformuleerd dan in de vorige landelijke Green Deals Zorg.

¹ CSRD staat voor Corporate Sustainability Reporting Directive (in het Nederlands de Richtlijn Duurzaamheidsrapportering). Grote ondernemingen en op de beurs verhandelde kleinere bedrijven moeten hier rechtstreeks aan voldoen. Middelgrote en kleine bedrijven worden ook beïnvloed door de nieuwe richtlijn, vanuit eisen die grotere bedrijven op basis van deze richtlijn aan hen stellen.

2.3. Green Deal zorg regio Hart van Brabant

Naast de landelijke Green Deal Zorg kenden we de afgelopen jaren ook regionaal een Green Deal Zorg regio Hart van Brabant (HvB). Nu de regionale Green Deal Zorg HvB 2.0. in 2023 is geëindigd, is met de andere betrokken partijen een nieuwe Green Deal Zorg HvB 3.0 tot stand gekomen, welke Het Laar in november 2024 heeft ondertekend.

Uitgangspunten bij de totstandkoming van deze nieuwe regionale Green Deal Zorg zijn:

- Het benutten van synergie in de regio, d.m.v. samenwerking. De Green Deal beoogt een bredere aanpak dan voor separate zorginstellingen en deze aanpak moet juist regionaal meerwaarde hebben t.o.v. de Landelijke Green Deal;
- Samenwerken vanuit 'doe-thema's' die in werkgroepen / projecten kunnen worden opgepakt en concrete resultaten beogen. Daarbij de juiste belanghouders betrekken. De werkgroepen kunnen een blauwdruk / best practice van hun werkwijze leveren;
- Vasthouden aan de meerwaarde van de Green Deal 2.0, in lijn met de Landelijke Green Deal en waar mogelijk breder regionaal werken, b.v. met aangrenzende regionale Green Deal Zorg.

2.4. Milieuthermometer Zorgsector

Het Laar laat de duurzaamheid van haar bedrijfsvoering jaarlijks toetsen via de Milieuthermometer Zorgsector van het Milieuplatform Zorg (MPZ). Met deze audits kan Het Laar duurzaamheidsprestaties en milieuzorg zichtbaar maken en aantoonbaar verbeteren. Die duurzame bedrijfsvoering is belangrijk voor belanghouders, zoals zorginkopers, zorgverzekeraars, bewoners, medewerkers, vrijwilligers en bezoekers. Nadat Het Laar in mei 2019 als eerste Green Deal HvB-deelnemer het bronzen Milieuthermometercertificaat behaalde, volgde het zilveren keurmerk al in december 2020. Ook in 2023 is de audit voor het zilveren keurmerk met succes doorlopen. Met dit certificaat laat Het Laar zien dat zij zich onderscheidt als milieubewuste organisatie en bijdraagt aan een duurzame toekomst.

In het najaar 2024 heeft MPZ een nieuw certificeringsschema gepubliceerd. Daarbij geldt dat met het behalen van het niveau zilver aangetoond wordt dat invulling wordt gegeven aan de doelstellingen uit de landelijke Green Deal Zorg 3.0.

3. **Beleidsambities**

Nadat Het Laar eerder heeft deelgenomen aan de landelijke Green Deal Zorg 2.0., heeft Het Laar zich nu ook gecommitteerd aan de afspraken uit deze nieuwe landelijke Green Deal Zorg 3.0. Bij de uitwerking van onze duurzaamheidsambities haken we daarom aan bij de pijlers uit de landelijke Green Deal Zorg 3.0.:

1. Meer inzet op gezondheidsbevordering
2. Vergroten van kennis en bewustwording over duurzaam handelen
3. Reductie van CO2-uitstoot
4. Circulair werken
5. Verminderen van milieubelasting vanuit medicatie(gebruik)

Om onze duurzaamheidsprestaties meetbaar te maken stellen we onszelf daarbij ten doel het zilveren keurmerk van de Milieuthermometer te behouden. Hieronder geven we per thema de deelonderwerpen weer met bijbehorende ambities.

3.1. Meer inzet op gezondheidsbevordering

Doel hiervan is het bevorderen van (fysieke en mentale) gezondheid van medewerkers, vrijwilligers en bewoners op het gebied van voeding, omgeving en leefstijl, om hen zo langer in goede

gezondheid te houden. Daartoe stellen we de volgende ambities op het gebied van voeding en leefstijl.

Voeding

We zetten in op gezondere, gevarieerde, meer plantaardige en duurzame voeding voor bewoners door:

- te streven naar een 50/50-verhouding van dierlijke en plantaardige eiwitten in 2026 en een 40/60-verhouding in 2030.
- bij de inkoop van voeding rekening te houden met duurzaamheid. Minimaal 10% van het totale inkoopbedrag van voedingsmiddelen is biologisch of van minder milieubelastende teelt.
- maximaal in te zetten op verminderen van voedselverspilling door de hoeveelheid swill te reduceren tot maximaal 20% van het gewicht van de bereide maaltijden.
- minimaal 50% van vlees, vis, zuivel en eieren in het assortiment is voorzien van een keurmerk volgens milieumanagementsysteem: EKO, On the way to Planet Proof, Demeter, Betterleven, MSC, ASC, UTZ, Fairtrade, Rainforest Alliance, RSPO, EU-Biologo

Beweging en leefstijl

We stimuleren een gezonde leefstijl met voldoende beweging onder bewoners en medewerkers door:

- het aanbieden van beweegfaciliteiten en/of beweegprogramma's aan bewoners en medewerkers.
- het toepassen van nieuwe kennis en ervaring over een gezondheid bevorderende leef- en werkomgeving in en rondom zorglocaties. Denk daarbij aan een groene omgeving die uitnodigt tot ontmoeting en beweging, met voldoende biodiversiteit.

3.2. Het vergroten van kennis en bewustwording over duurzaam handelen

Het is noodzakelijk dat alle professionals in de zorg, van bestuurder tot manager, van zorgverlener tot administratief medewerker, goed geïnformeerd zijn over de relatie tussen menselijk handelen, klimaatverandering, milieuvervuiling en gezondheid. Daarom voeren we acties uit gericht op het creëren van bewustwording en het vergroten van kennis over de impact van de zorg op het klimaat en milieu en andersom. Dit doen we via opleidingsaanbod, inbedding in processen en gerichte communicatie-inzet.

Duurzaamheid in opleidingsaanbod en werkprocessen

- we zorgen voor inbedding van duurzame zorg binnen het opleidingsaanbod aan medewerkers.
- we verankeren preventie en duurzame zorg in beleid en werkprocessen van de organisatie.

Communicatie gericht op bewustwording en gedragsverandering

- we stellen een communicatieplan duurzaamheid op, waarin we doelen stellen met betrekking tot minimaal bereik en effect van communicatie bij de doelgroepen medewerkers, bewoners en bezoekers, met bijbehorende contentkalender.

3.3. Reductie van CO2-uitstoot

Een belangrijke maatschappelijke opgave is het beperken van CO2-uitstoot. Door het verduurzamen van o.a. gebouwen, energie en vervoer hebben zorgorganisaties veel invloed op het verminderen van broeikasgassen, in lijn met het Klimaat- en Energieakkoord. Daarom zijn in de landelijke Green Deal Zorg 3.0. de volgende doelstellingen opgenomen:

- gemiddeld binnen de zorgsector 30% CO2-reductie vanuit vastgoed en energie in 2026 ten opzichte van referentiejaar 2018.
- gemiddeld binnen de zorgsector 55% CO2-reductie in 2030 ten opzichte van referentiejaar 2018.
- klimaatneutraal werken in 2050.

Het Laar zet hierop in door gericht vastgoedbeleid en acties om werkgebonden vervoersbewegingen te verduurzamen.

Verduurzamen vastgoed

Comfortabel en aangenaam wonen gaan hand in hand met de verduurzaming van het vastgoed. Om de gewenste CO2-reductie te realiseren is het van belang verduurzaming te verbinden met de lange termijn vastgoedstrategie. Op basis van de landelijk Green Deal Zorg 3.0. streeft Het Laar in dit milieubeleidsplan de volgende vastgoed-gerelateerde doelstellingen na:

- eind 2026 minimaal 30% minder CO2-uitstoot vanuit vastgoed en energie te realiseren ten opzichte van referentiejaar 2018.
- een bestuurlijk vastgestelde 'portefeuilleroutekaart' op te stellen, waarop een op de toekomst gericht verduurzamingsplan voor het vastgoed is weergegeven.
- 'CO2-arm' en bij voorkeur klimaatneutraal is beleidsuitgangspunt bij vastgoedingrepen en bij de inkoop van energie.

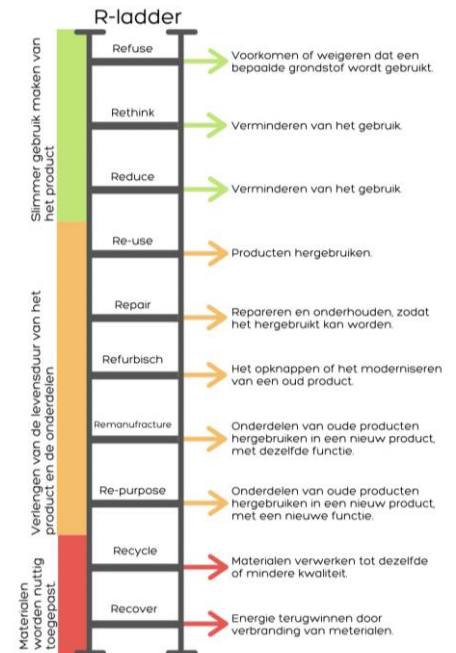
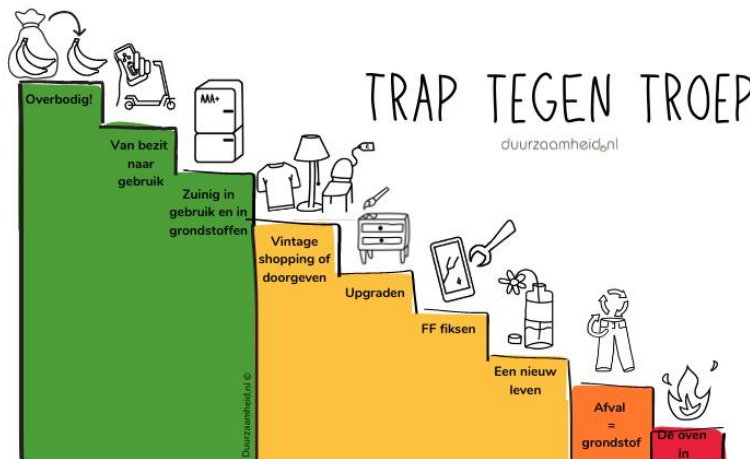
Verduurzamen werkgerelateerde vervoersbewegingen

Een aanzienlijk aandeel van de CO2-uitstoot wordt veroorzaakt door werkgebonden verkeer en zakelijke ritten. Het Laar wil de milieufootprint die voortkomt uit werkgebonden vervoersbewegingen terugdringen door:

- conform de wettelijke registratieplicht Werkgebonden Personenmobiliteit vanaf 1 juli 2025 de CO2-uitstoot van werkgebonden en zakelijke ritten van medewerkers in kaart te brengen.
- haar vervoersbeleidsplan te actualiseren met doelen en maatregelen ter vermindering van de CO2-uitstoot en het verduurzamen van werkgebonden vervoer.
- bij de vervanging van vervoersmiddelen die door Het Laar worden ingezet voor het vervoer van bewoners of worden ingezet door de thuiszorg, te kiezen voor een duurzaam vervoersmiddel. Vervanging geschiedt op een natuurlijk moment.

3.4. Circulair werken

De zorgsector verbruikt veel materialen, hulp- en beschermingsmiddelen en daarmee veel grondstoffen. Grondstoffen zijn echter schaars. Daarom is meer hergebruik en waar mogelijk minder gebruik van grondstoffen en materialen in de zorg nodig. We zetten zodoende waar dat kan in op meer hergebruik en minder verbruik van grondstoffen en materialen. De 'Trap tegen troep' (een vereenvoudigde weergave van de R-ladder voor circulaire economie) is een instrument dat ons helpt keuzes daarbij af te wegen, waarbij geldt: hoe hoger op de trap, hoe meer circulair.

Terugdringen restafval

Het terugdringen van de hoeveelheid ongesorteerd restafval richt zich op een verplaatsing vanuit de onderste treden van de Trap tegen troep (R-ladder) naar boven. Door afval te voorkomen, te kijken naar mogelijkheden tot levensduurverlenging van goederen en beter te scheiden kan de hoeveelheid restafval worden verkleind. Hierbij stellen we in lijn met de Green Deal Zorg 3.0. de volgende doelen:

- in 2026 is de hoeveelheid ongesorteerd restafval minimaal 25% minder ten opzichte van het jaar 2018.
- in 2026 is de hoeveelheid incontinentiemateriaal met tenminste 5% gedaald ten opzichte van 2018.
- in 2030 bedraagt de hoeveelheid ongesorteerd restafval maximaal 25% van de totale hoeveelheid afval.

Beperken grondstoffengebruik / inkoop

Het beperken van grondstoffengebruik richt zich op inkoop en mogelijkheden om bij de aanschaf van producten hoger op de Trap tegen troep (R-ladder) uit te komen. Om zuiniger met grondstoffen om te gaan wordt bij de inkoop van (bouw)materialen, (medische) hulpmiddelen en voeding gebruik gemaakt van bestaande kennis, ervaring en mogelijkheden om circulair te werken. Daarbij stelt de Green Deal Zorg 3.0. de volgende doelen:

- in 2030 is sprake van 50% minder primair grondstoffengebruik t.o.v. het referentiejaar 2016
- in 2050 maximaal circulaire zorg.

Om hier invulling aan te geven is het van belang bij behoefte aan de aanschaf van een product eerst te beoordelen of keuzes hoger op de Trap tegen troep (R-ladder) mogelijk zijn. Tevens wordt jaarlijks onderzocht of het anders inrichten van in ieder geval twee zorg- of behandelprocessen kan leiden tot minder verbruik van (medische) hulpmiddelen of materialen.

Indien de aanschaf van nieuwe producten nodig is:

- wordt bij de inkoop van (bouw)materialen, (medische) hulpmiddelen en voeding duurzaamheid meegewogen volgens de [MVI-criteria van Piano](#) voor duurzaam inkopen.
- daar waar mogelijk, werkbaar en financieel haalbaar worden (medische) hulpmiddelen vervangen van 'wegwerp' naar 'herbruikbaar' waarbij middels een LCA-onderzoeksrapport wordt aangetoond waarom deze overstap beter is voor het milieu. In 2026 is tenminste 20% van de (medische) hulpmiddelen herbruikbaar.
- zijn systemen die voor cliënten worden gebruikt (katheters, voedingssystemen, etc.) minimaal 75% ftalaat en BPA-vrij.
- Is tenminste 50% van het gebruikte incontinentiemateriaal voorzien van een ingebouwde vochtindicator of smart-sensor.
- beschikt het extern schoonmaakbedrijf over een milieumanagementsysteem conform ISO 14.001.

3.5. Verminderen van milieubelasting vanuit medicatie(gebruik)

Het gebruik van medicijnen zorgt voor medicijnresten in het grond- en oppervlaktewater. Dat komt onder andere door medicijnresten in urine en ontlasting en doordat ongebruikte medicijnen soms door de gootsteen weggegooid worden. Ook heeft de productie van geneesmiddelen impact op klimaat en milieu. Om vervuiling van het milieu door medicatie(verbruik) te verminderen worden vanuit de Green Deal Zorg 3.0. de volgende doelen gesteld:

- inzet op het gepast voorschrijven en gepaste verstrekking van noodzakelijke medicijnen.
- bevorderen van therapietrouw en juist gebruik van de medicatie.
- ontwikkelen van maatregelen om verspilling van medicijnen tegen te gaan.

4. Organisatiestructuur

4.1. Taken en verantwoordelijkheden

Duurzaamheid is een thema dat verankerd moet zijn binnen de gehele organisatie. Niet alleen onder medewerkers, we vragen ook aandacht hiervoor aan bewoners, bezoekers en leveranciers. Alleen samen kunnen we het verschil maken! In onderstaand overzicht zijn de taken en verantwoordelijkheden op het gebied van duurzaamheid uiteengezet.

Functionaris	Verantwoordelijkheid / bevoegdheid
Bestuurder	Eindverantwoordelijk voor het beleid
Sector Manager Wonen	Verantwoordelijk voor het opstellen en evalueren van het milieubeleid.
Assistent Sectormanager Wonen	Voorzitter van het Greenteam en medeverantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en evalueren van het milieubeleid.
Milieucoördinator: leidinggevende Huisvesting, Beheer & Onderhoud	Medeverantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het milieubeleid en verantwoordelijk voor het juist verwerken van de gevraagde gegevens in de milieubarometer
Greenteam	Werkgroep bestaande uit medewerkers, vrijwilligers en bewoners die zich bezighoudt met het (mede) vormgeven en uitdragen van duurzaamheid en het milieubeleid in Het Laar.
Medewerkers	Zijn zich bewust van de impact op het milieu ten aanzien van het eigen handelen. Kunnen zich aanmelden om deel te nemen aan het Greenteam voor het mede vormgeven en uitvoeren van duurzaamheid en het milieubeleid in de organisatie.
Vrijwilligers	Zijn zich bewust van de impact op het milieu ten aanzien van het eigen handelen. Kunnen zich aanmelden om deel te nemen aan het Greenteam voor het mede vormgeven en uitvoeren van duurzaamheid en het milieubeleid in de organisatie.
Bewoners	Zijn zich bewust van de impact op het milieu ten aanzien van het eigen handelen. Kunnen zich aanmelden om deel te nemen aan het Greenteam voor het mede vormgeven en uitvoeren van duurzaamheid en het milieubeleid in de organisatie.
Raad van Toezicht	Eén lid van de Raad van Toezicht, die zorg en veiligheid in portefeuille heeft, is eveneens portefeuillehouder duurzaamheid.

4.2. Greenteam

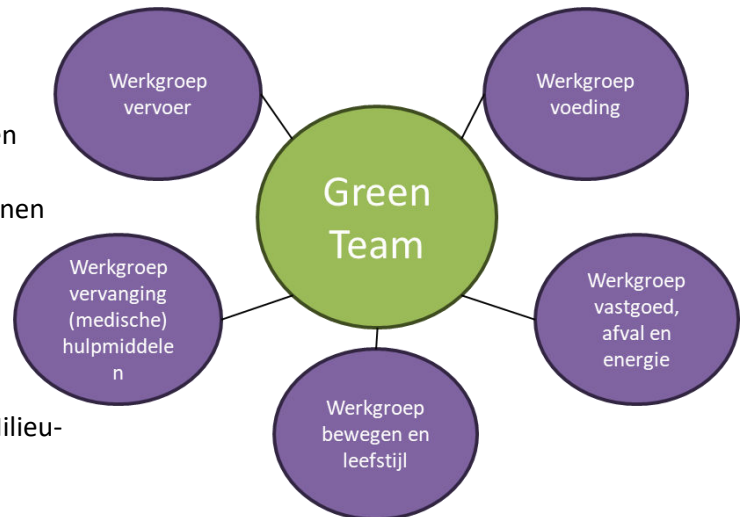
Sinds oktober 2023 kent Het Laar een eigen Greenteam, bestaande uit medewerkers, vrijwilligers en bewoners van Het Laar. Vanuit de organisatie neemt (al dan niet op afroep) tenminste een afvaardiging deel vanuit Wonen, Zorg, Horeca, Inkoop, Communicatie en M&O. Samen zorgen de Greenteamleden voor een afspiegeling van diverse interne belanghouders binnen Het Laar. Waar mogelijk wordt het Greenteam geïnspireerd en ondersteund door samenwerkingspartners van Het Laar. Onze partners zijn o.a. Daily Fresh Food, Mooi Zo Goed Zo, Vervoort Meubelen, Kone liften e.a.

Het Greenteam heeft als doel verduurzaming onder de aandacht te brengen binnen Het Laar. Zij zijn de groene ambassadeurs van Het Laar en dragen bij aan de ontwikkeling en implementatie van het duurzaamheid- en milieubeleid. Hun inzet zorgt ervoor dat het duurzaamheids- en milieubeleid wordt gedragen in de organisatie. Dit doet het Greenteam door het plannen en uitvoeren van diverse activiteiten gericht op duurzaamheid.

Het Greenteam is ingericht vanuit een centraal team met daaromheen verschillende thematische werkgroepen. Uit elke werkgroep neemt een afgevaardigde deel aan het centrale Greenteam.

Rol centraal Greenteam

- Fungeren als groene ambassadeurs Het Laar
- Bijdragen aan communicatie en acties gericht op bewustwording en beïnvloeden duurzaam gedrag
- Aandragen ideeën om duurzaamheid binnen Het Laar verder te verbeteren
- Fungeren als klankbord door te reflecteren op voorstellen ter verbetering van duurzaamheid binnen het Laar
- Opstellen jaarplannen o.b.v. meerjarig Milieu- en duurzaamheidsbeleid

Rol werkgroepen

- Uitwerken acties uit het jaarplan Greenteam tot concrete voorstellen

5. Werkwijze

Om de gestelde doelen uit dit Milieu- en duurzaamheidsbeleid te bereiken zullen per opgave maatregelen worden getroffen. Per opgave is een eigenaar gekoppeld die verantwoordelijk is voor het realiseren van de doelen. In jaarplannen worden de genoemde maatregelen nader geconcretiseerd.

Opgave	Doelen	Hoe gaan we dit bereiken?	Eigenaar opgave
Meer inzet op gezondheidsbevordering			
Voeding	➤ 50/50-verhouding van dierlijke en plantaardige eiwitten in 2026 ➤ minimaal 10% van het totale inkoopbedrag van voedingsmiddelen is biologisch of van minder milieubelastende teelt ➤ swill bedraagt maximaal 20% van het gewicht aan bereide maaltijden	• Opstellen beleidsplan duurzame voeding en catering met bijbehorend actieplan • Registratie % gewicht plantaardig eiwit t.o.v. dierlijk in horeca • Registratie % duurzame voedingsmiddelen • Registratie % swill t.o.v. bereide maaltijden	Coach keuken (voorzitter werkgroep voeding)
Leefstijl	➤ het aanbieden van beweegfaciliteiten en/of beweegprogramma's aan bewoners en medewerkers.	• Opstellen beleidsplan voor duurzame leefstijl medewerkers met bijbehorend actieplan	Adviseur M&O

	➤ het toepassen van nieuwe kennis en ervaring over een gezondheid bevorderende leef- en werkomgeving in en rondom zorglocaties.	• Opstellen beleidsplan voor duurzame leefstijl bewoners met bijbehorend actieplan • Opstellen plan voor groenbeheer en bevorderen van biodiversiteit	Voorzitter Greenteam Leidinggevende H,B&O
Vergroten van kennis en bewustwording over duurzaam handelen			
Opleiding en processen	➤ zorgen voor inbedding van duurzame zorg binnen het opleidingsaanbod aan medewerkers. ➤ verankeren van preventie en duurzame zorg in beleid en werkprocessen van de organisatie.	• Ontwikkelen passend opleidingsaanbod (bijv. e-learning) m.b.t. duurzame zorg voor alle medewerkers • Doorontwikkeling Greenteam-leden als duurzaamheidsambassadeurs binnen de organisatie	Voorzitter Greenteam
Communicatie	➤ creëren van bewustwording en vergroten van kennis over de impact van de zorg op het klimaat en milieu en andersom	• Opstellen communicatieplan duurzaamheid, met doelen gericht op maximaal bereik en effect onder medewerkers, bewoners en bezoekers, met bijbehorende contentkalender	Medewerker communicatie
Reductie van CO2-uitstoot			
Vastgoed	➤ eind 2026 minimaal 30% minder CO2-uitstoot vanuit vastgoed en energie te realiseren ten opzichte van referentiejaar 2018. ➤ 'CO2-arm' en bij voorkeur klimaatneutraal is beleidsuitgangspunt bij vastgoedingrepen en bij de inkoop van energie.	• Opstellen Strategisch Vastgoed Plan (SVP) met portefeuilleroutekaart richting klimaatneutraal • Doorontwikkelen rapportage vanuit EnergieBeheerSysteem (EBS), waarmee afwijkingen ten opzichte van eerdere jaren kunnen worden gesignaleerd en verklaard • Doorontwikkelen eigen gebruik data uit Milieubarometer	Sectormanager wonen Leidinggevende H,B&O Leidinggevende H,B&O
Vervoer	➤ de CO2-uitstoot van werkgebonden en zakelijke ritten van medewerkers in kaart brengen. ➤ doelen stellen en maatregelen treffen ter vermindering van de CO2-uitstoot door werkgebonden vervoer. ➤ bij vervanging van vervoersmiddelen kiezen voor een duurzaam vervoersmiddel.	• Actualiseren vervoersbeleidsplan (mobiliteitsbeleid) met bijbehorend actieplan om CO-2-uitstoot te verminderen • Registratie werkgebonden personenmobiliteit en zakelijke ritten naar type voertuig en brandstof • Onderzoeken of onder bewoners animo bestaat voor het gebruik van een deelautoservice	Adviseur M&O Voorzitter Greenteam Voorzitter Greenteam
Circulair werken			
Afval	➤ in 2026 is de hoeveelheid ongesorteerd restafval minimaal 25% minder ten opzichte van het jaar 2018. ➤ in 2026 is de hoeveelheid incontinentiemateriaal met tenminste 5% gedaald ten opzichte van 2018. ➤ in 2030 bedraagt de hoeveelheid ongesorteerd restafval maximaal	• Opstellen afvalpreventieplan, met bijbehorende actieplan gericht op voorkomen, reduceren en hergebruiken van afval (zowel intern als extern) • Uitvoeren jaarlijkse proces- en afvalanalyse om een scherp totaaloverzicht te hebben van vrijkomende afvalstoffen	Voorzitter Greenteam Voorzitter Greenteam

	25% van de totale hoeveelheid afval.		
Grondstoffen / inkoop	➤ in 2030 is sprake van 50% minder primair grondstoffengebruik t.o.v. het referentiejaar 2016 ➤ in 2025 maximaal circulaire zorg. ➤ Bij de inkoop van (bouw)materialen, (medische) hulpmiddelen en voeding wordt duurzaamheid meegewogen volgens de MVI-criteria van PIANOo voor duurzaam inkopen. ➤ daar waar mogelijk, werkbaar en financieel haalbaar worden (medische) hulpmiddelen vervangen van 'wegwerp' naar 'herbruikbaar'. In 2026 is tenminste 20% van de (medische) hulpmiddelen herbruikbaar. ➤ systemen die voor cliënten worden gebruikt (katheters, voedingssystemen, etc.) zijn minimaal 75% ftalaat en BPA-vrij. ➤ tenminste 50% van het gebruikte incontinentiemateriaal heeft een ingebouwde vochtindicator of smart-sensor ➤ extern schoonmaakbedrijf beschikt over milieumanagementsysteem conform ISO 14.001 ➤ inzet op maatregelen om verspilling van medicijnen tegen te gaan.	• Actualiseren inkoopbeleid en bijbehorende verantwoording • Opstellen overkoepelend plan voor verduurzaming zorgafdelingen met acties ten aanzien van o.a. het gebruik van (medische) hulpmiddelen en incontinentiemateriaal en het voorkomen van verspilling • Implementatie gebruik slimme inco • ISO-certificering extern schoonmaakbedrijf • Beleid herzien m.b.t. inzet en verwerking medicatie	Voorzitter Greenteam Kwaliteitsverplegkundige Kwaliteitsverplegkundige Sectormanager wonen Voorzitter Greenteam

6. Kwaliteitsborging

Het werken aan milieugerelateerde activiteiten en duurzaamheid wordt op verschillende wijzen geborgd in de organisatie. Hierna volgt een opsomming van de borgingsinstrumenten.

Audit keurmerk Milieuthermometer Zorg (MPZ)

Het Keurmerk van de Milieuthermometer Zorg is drie jaar geldig. De eerste twee jaar wordt jaarlijks een toets gedaan naar de stand van zaken. Het derde jaar wordt de audit uitgevoerd voor het behoud van het behaalde keurmerk of het nieuw te behalen keurmerk. Eind 2023 heeft met succes de laatste volledige audit plaatsgevonden, wat maakt dat Het Laar het zilveren Keurmerk mag voeren tot eind 2026 met tussenaudits ter verificatie in de tussenliggende jaren.

Tot 1 oktober 2025 is controle nog mogelijk op basis van het oude óf nieuwe certificatieschema. Na 1 oktober 2025 vindt controle plaats volgens het nieuwe schema, waarbij de organisatie met terugwerkende kracht vanaf 1 oktober 2025 aantoonbaar aan het nieuwe certificatieschema dient te

voldoen. Wanneer de tussentijdse audit in 2025 vóór 1 oktober gepland wordt, vindt de audit op basis van het nieuwe schema plaats eind 2026 (dit is weer een volledige audit).

Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED)

De EED, Europese Energie-Efficiency Richtlijn (European Energy Directive), gaat onder meer over de verplichting voor ondernemingen om een energie-audit uit te voeren. Met de audits van de Milieuthermometer Platform Zorg voldoet Het Laar aan de EED.

Beleidsplan

De assistent manager wonen stelt in overleg met de sectormanager wonen een meerjarenplan op ten behoeve van duurzaamheid en milieu. Tevens wordt jaarlijks een jaarverslag geschreven. De plannen worden besproken in het Managementteam, de Bewonersraad, de Ondernemingsraad en in de Raad van Toezicht en het jaarverslag wordt gepubliceerd op de website van Het Laar.

Milieubarometer

De milieubarometer is een instrument om de milieuprestatie en CO2-footprint van Het Laar te meten. Na het invullen van milieugegevens vertaalt de milieubarometer deze gegevens in heldere grafieken en een milieuvoetafdruk. Ieder jaar wordt de milieubarometer ingevuld door de milieucoördinator. Op basis van de uitkomsten hiervan worden verbeteracties uitgezet.

Tertiaalverantwoording

Elke 4 maanden worden de behaalde resultaten op het gebied van milieu en duurzaamheid verantwoord via een tertiaalverantwoording door de sectormanager wonen aan de bestuurder. Na elk jaar wordt het milieubeleid geëvalueerd en indien nodig bijgesteld door betrokkenen. Dit is geborg in het kwaliteitssysteem (ZENYA) van Het Laar.

Inkoopverantwoording

De MVI-criteria zijn opgenomen in het inkoopbeleid van de organisatie. In het begin van het jaar vindt overleg plaats tussen de inkoper en de sectormanager wonen om de inkooptrajecten af te stemmen op de te behalen MVI criteria. Daarbij is de inkoopkalender leidend. Om de behaalde resultaten uit inkooptrajecten te monitoren, wordt bij elke tertiaalverantwoording het in de voorliggende periode behaalde resultaat besproken. In oktober van elk jaar wordt een overzicht aangeboden aan het Managementteam, dat indien nodig kan worden toegelicht door de inkoper en/of de assistent manager wonen.

Omgevingsdienst Midden-West Brabant

Wij hebben een informatieplicht aan de omgevingsdienst Midden-West Brabant. Eenmaal per jaar vindt op initiatief van de omgevingsdienst een gesprek plaats tussen Het Laar en de omgevingsdienst.

7. Bijlagen / begrippen / achtergrondinformatie

- Inkoopbeleid
- Milieuthermometer zorg
- NEVI gedragscode
- Duurzaam MeerJaren Onderhoudsplan
- Energiebesparingsplan
- Jaarverslag en jaarplan
- www.mvicriteria.nl